

VOETGANGERS BREVET GOUD

Vlaanderen
is veiliger verkeer

VSV
IEDEREEN MEE
VOOR VEILIG VERKEER

STAPPENPLAN
HET GROTE VOETGANGERSEXAMEN
VOOR DE TWEDE GRAAD

1. Inleiding

1.1 Stapsgewijze aanpak leerlijn stappen

Het Grote Voetgangersexamen is het sluitstuk van de verticale leerlijn stappen. Voor elke leeftijd hebben we aangepast educatief materiaal. Scholen die met deze leerlijn werken, hebben dus de ideale aanloop naar het Grote Voetgangersexamen.

	Eerste en tweede kleuterklas	Oefenen voor het Voetgangersbrevet Brons	Stoeptraining
	Derde kleuterklas	Eindtest Voetgangersbrevet Brons	
	Eerste leerjaar	Oefenen voor het Voetgangersbrevet Zilver	Oversteektraining
	Tweede leerjaar	Eindtest Voetgangersbrevet Zilver	
✓	Derde leerjaar	Oefenen voor het Voetgangersbrevet Goud	Verkeersvaardigheid
✓	Vierde leerjaar	Het Grote Voetgangersexamen	

In de rode kaders vind je tips voor leerlingen uit het buitengewoon onderwijs.

Tijdens het trainen van de vaardigheden zal je misschien merken dat bepaalde leerlingen nog niet weten waar ze moeten stappen op het voetpad of hoe ze een hindernis moeten passeren die het voetpad verspert. De huizenkant als veilige kant is hierbij de vuistregel. In ons Voetgangersbrevet Brons en Voetgangersbrevet Zilver vind je verschillende leuke spelletjes om deze vaardigheden te trainen.

Je kan deze voetgangersbrevetten bestellen op verkeersschool.be of ze daar gratis downloaden.

1.2 Stapsgewijze aanpak Het Grote Voetgangersexamen

Het behalen van het Voetgangersbrevet Goud verloopt in verschillende stappen:

Stap 1: bereid je voor

- Lees dit stappenplan goed door.
- Breng je collega's/directie op de hoogte en prik een datum. Deze datum gaf je al in op de website bij je inschrijving. Wil je de datum nog wijzigen? Stuur dan een mail naar voetgangersexamen@vsv.be.
- Breng de ouders op de hoogte en geef hen de flyers mee uit het pakket.
- Doe met je leerlingen de voorbereidende quiz in de klas om na te gaan hoe vertrouwd je leerlingen al zijn met de wegcode. Deze quiz kan je downloaden op hetgrotevoetgangersexamen.be.

Stap 2: vaardigheden trainen

- Oefen met je leerlingen de volgende vaardigheden:

1. Rond een hindernis stappen die de stoep helemaal verspert
2. Oversteken op een zebra-pad
3. Oversteken op de veiligste plaats
4. Oversteken op een kruispunt zonder zebra-pad
5. Oversteken tussen geparkeerde auto's

Stap 3: het voetgangersexamen afleggen

- Bewegwijzer het parcours en beman de controleposten.
- **TIP:** Vraag je gemeentebestuur om permanente bewegwijzering te plaatsen. Op die manier kunnen ook ouders het hele jaar door oefenen met hun kinderen.
- Beoordeel de leerlingen aan de hand van de controlefiche.

1.3 Eindtermen

Inhoudelijk en methodologisch sluiten de vaardigheden van Het Grote Voetgangersexamen aan bij de volgende eindtermen voor het lager onderwijs:

Mens en maatschappij – Verkeer en mobiliteit

De leerlingen

- 4.14 kunnen de gevaarlijke verkeerssituaties in de ruimere schoolomgeving lokaliseren.
- 4.15 De leerlingen beschikken over voldoende reactiesnelheid, evenwichtsbehoud en gevoel voor coördinatie en ze kennen de verkeersregels voor fietsers en voetgangers, om zich zelfstandig en veilig te kunnen verplaatsen langs een voor hen vertrouwde route.
- 4.16 De leerlingen tonen zich in hun gedrag bereid rekening te houden met andere weggebruikers.

2. Vaardigheden trainen

De vaardigheden oefen je altijd eerst in een beschermde omgeving (speelplaats of turnzaal) en daarna pas in het echte verkeer.

- **Hanteer bij het oefenparcours in de beschermde omgeving realistische afmetingen** (bv. een wegbreedte van ± 4 meter).
- Besteed extra aandacht aan een aantal visuele elementen die de opstelling realistischer maken. Dit kan je doen door kleuren of extra kegels te gebruiken. Of door extra elementen toe te voegen, zoals een zebepad, een stippe lijn om het midden van de rijbaan te markeren, ... enzovoort. Zo ervaren de leerlingen het meer als echte verkeerssituaties.
- Focus tijdens het oefenen in de beschermde omgeving goed op de deelvaardigheden zodat ze ingeprent zijn voor je naar het echte verkeer gaat.
- In het echte verkeer train je best eerst in een rustige buurt met plaatselijk verkeer (bv. in een doodlopende straat).

3. Het voetgangersexamen afleggen

3.1 Voorbereiding

Stap 1: zoek extra begeleiding

- Vraag hulp aan collega's, politie en verkeersouders. Zij kunnen een oogje in het zeil houden op de speelplaats bij de wachtende leerlingen of aan een controlepost staan.

TIP: Vraag helpende ouders om zich te registreren op verkeersouders.be.

- Samenwerking met de lokale politie beschouwen we als een belangrijke succesfactor. Ze kunnen meehelpen om het parcours uit te stippelen, een controlepost te bemannen of een oogje in het zeil te houden. Door samen te werken met de lokale politie toon je als school dat je er alles aan doet om het voetgangersexamen zo veilig mogelijk te laten verlopen.

- Ook bij steden en gemeenten kan je soms terecht voor hulp bij een voetgangersexamen. Vraag zeker na of jouw gemeente iets te bieden heeft.

Betrek ook de kinesitherapeut en/of orthopedagoog bij het voetgangersexamen. Zij kunnen je helpen beoordelen in welke mate de leerling in staat is zelfstandig of onder begeleiding de vaardigheden te trainen en de testen af te leggen.

Stap 2: stippel de route uit en plaats bewegwijzering

Hou rekening met de volgende zaken:

- De start en aankomst van de route is bij voorkeur op school. Zo kunnen de wachtende leerlingen in een veilige omgeving blijven.
- Kies een omgeving die voor hen relevant is, dus geen doodlopende straat of wijk.
- Kijk goed of de vijf vaardigheden waarop ze beoordeeld worden, voorkomen in de route.
- Een traject van 1 tot 1,5 kilometer volstaat meestal.
- Het is ideaal om de bewegwijzering een week voor het voetgangersexamen al te plaatsen. Zo kunnen de ouders met hun kind de route ook al eens oefenen (op de website kan je wegwijzers downloaden). Bezorg de route ook op papier aan de ouders, zo kunnen zij oefenen met de kinderen.

TIP: Zijn er in de schoolomgeving verkeerslichten, een agent/gemachtigd opzichter die het verkeer regelt, een overweg of een straat zonder voetpad, ... dan raden wij je aan om die ook op te nemen als extra vaardigheid in het voetgangersexamen. Op hetgrotevoetgangersexamen.be vind je daarvoor bijkomende oefen- en controlefiches.

TIP: Je kan wegwijzers op duurzaam materiaal kiezen als beloning bij onze Medailles Verkeer op School. Zie verkeeropschool.be voor meer info.

Stap 3: informeer je leerlingen over Het Grote Voetgangersexamen

Je kan een klassikaal moment organiseren waarbij je samen met de leerlingen Het Grote Voetgangersexamen helemaal overloopt:

- Gebruik hiervoor de klasposter die je kan terugvinden in het pakket.
- Laat ook het introductiefilmpje zien op hetgrotevoetgangersexamen.be. Zo kunnen de leerlingen zich een beeld vormen van wat er van hen verwacht wordt. Leg ze ook het doel uit van het voetgangersexamen, namelijk een test om na te gaan of ze bekwaam zijn om individueel als voetganger deel te nemen aan het verkeer.
- Maak de volgende afspraken met de leerlingen:
 - Zowel tijdens het trainen als tijdens het voetgangersexamen draag je een fluohesje.
 - Je mag tijdens het examen niemand voorbijsteken. Stap goed door maar ren niet. Kom je te dicht in de buurt van de leerling die voor jou vertrokken is, dan wacht je even.
 - Je wordt tijdens het examen niet alleen beoordeeld op de vaardigheden, maar ook op je algemeen verkeersgedrag. Breng jezelf en anderen dus nooit in gevaar!

3.2 De dag van Het Grote Voetgangersexamen

De dag van het examen heb je wat **helpers** nodig om de controleposten te bemannen. Bij voorkeur zijn dit (verkeers)ouders, leerkrachten en politie.

Aan elke geteste vaardigheid moet een controleur staan. Elke controleur krijgt een **controlefiche** waarop hij alle leerlingen van één klas voor deze vaardigheid kan beoordelen. Dit doet hij door een kruisje te zetten op de controlefiche als er een fout gemaakt wordt. De controlefiches kan je downloaden op hetgrotevoetgangersexamen.be.

Om de controle snel en objectief te laten verlopen, dragen de leerlingen een **fluohesje met een rug- of buiknummer**. Op onze website kan je de nummers downloaden, printen en aan het fluohesje hangen. De nummers van de leerlingen moeten dus overeenkomen met de nummers op de controlefiche. Om het voor de controleurs gemakkelijk te maken, laat je de leerlingen in volgorde vertrekken met een **tussentijd van twee minuten**.

Op de dag van het examen geef je de controleurs een **korte briefing**. In een map geef je ze alle nodige informatie en **materiaal** mee:

- een plattegrond met de exacte locatie van hun controleplaats;
- de controlefiche;
- een klembord;
- schrijfgierief;
- een telefoon-/noodnummer;
- een fluoehesje.

TIP: Je kan extra klemborden en genummerde stickers om op de fluoehesjes te kleven kiezen als beloning bij onze Medailles Verkeer op School. Zie verkeeropschool.be voor meer info.

Hou ook rekening met het weer en denk aan schaduw, schuilplaats voor regen, een drankje, enzovoort.

TIP: Je kan ook zelf achter 1 of 2 leerlingen stappen die het examen afleggen. Op deze manier heb je geen controleurs nodig.

Leerlingen die het voetgangersexamen **hand in hand** of **onder nauw toezicht** afleggen, hebben een begeleider nodig die mee stapt.

Informeer de begeleiders over hun taak:

- Welke leerling gaan ze begeleiden?
- Wat is de mate van begeleiding: hand in hand of onder nauw toezicht?
- Wanneer moeten ze ingrijpen?

Doe net voor het examen nog een laatste controletocht. Je kijkt na of alle controleurs ter plaatse zijn en of alle bewegwijzering nog op zijn plaats hangt.

Nu ben je helemaal klaar om te starten met Het Grote Voetgangersexamen!

3.3 Beoordeling en resultaten

De beoordeling doe je bij voorkeur onmiddellijk na het examen. Ga samenzitten met alle helpers. Leg de verschillende controlefiches samen, bespreek ze en beslis samen over het eindresultaat.

Er zijn twee voorwaarden waaraan de leerlingen moeten voldoen om te slagen:

1. Leerlingen moeten **vijf op vijf** behalen op de vaardigheden om te slagen voor Het Grote Voetgangersexamen. Een vaardigheid bestaat steeds uit meerdere deelvaardigheden. Het zou kunnen dat de leerling tijdens een deelvaardigheid iets vergeet of niet helemaal correct uitvoert. In dat geval kan hij toch nog slagen voor de hele vaardigheid.
2. Het **algemeen verkeersgedrag** van de leerlingen moet in orde zijn om te kunnen slagen. Wie zichzelf of anderen niet in gevaar heeft gebracht, slaagt voor het onderdeel 'veilig verkeersgedrag'.

Een aantal voorbeelden:

- *Geslaagd:* Een leerling vergeet bij één van de oversteekproeven om in het midden van de rijbaan nog een keer naar rechts te kijken, zonder dat hij zichzelf of iemand anders in gevaar brengt. Dan kan je ervoor kiezen om de leerling toch te laten slagen.
- *Niet geslaagd:* Een leerling speelt op de straat en stapt roekeloos op straat tussen twee controleposten. Hij is dan niet meer oplettend en hij brengt zichzelf in gevaar. Ook al slaagt hij voor alle vaardigheden, toch kan hij niet slagen omwille van zijn algemeen verkeersgedrag.

Als je extra vaardigheden gaat testen, bepaal dan zelf hoe zwaar die doorwegen bij de eindbeoordeling. We willen je vooral meegeven om correct te zijn in de beoordeling en de **lat niet te laag** te leggen. Een leerling laten slagen voor Het Grote Voetgangersexamen terwijl hij eigenlijk niet klaar is om het verkeer zelfstandig te trotseren, is een verkeerd signaal aan het kind en aan de ouders.

Het Grote Voetgangersexamen is zo opgesteld dat ieder kind beloond wordt voor zijn inspanning, geslaagd of niet geslaagd. Daarom krijgt elke leerling **een brevet en een polsbandje**.

Op het brevet kan je opmerkingen schrijven. Geef zeker per leerling aan welke vaardigheden nog bijzondere aandacht verdienen.

Je deelt deze voetgangersbrevetten en polsbandjes best zo snel mogelijk uit na het afnemen van het examen. Zo weten de leerlingen nog goed wat de verschillende vaardigheden precies waren en kunnen ze nog terugblikken op hun prestatie. Het is ook heel prettig voor de leerlingen als je hiervan een plechtig momentje maakt samen met bijvoorbeeld de directie.

Via een huistaak kan je de leerlingen hun eigen prestatie tijdens het voetgangersexamen laten evalueren. Je geeft die taak mee na Het Grote Voetgangersexamen en voor het uitdelen van de brevetten. De huistaak kan je downloaden op hetgrotevoetgangersexamen.be.

Voor het buitengewoon onderwijs hebben wij een apart Voetgangersbrevet Goud voorzien dat je de mogelijkheid geeft om de mate van hulp afzonderlijk te bepalen voor elke leerling.

De kolommen **'hand in hand'** en **'onder toezicht'** worden gebruikt voor leerlingen die het parcours onder begeleiding hebben afgelegd.

Omwille van een motorische beperking maken sommige leerlingen gebruik van een rolstoel. We beschouwen hen niet als een aparte categorie bij het uitreiken van het brevet.

VOETGANGERS BREVET GOUD

Naam: _____
Klas: _____

	Hand in hand	Onder toezicht	Zelfstandig
1. Rond een hinderis stappen	☐	☐	☐
2. Oversteken op een zebrapad	☐	☐	☐
3. Oversteken op de veiligste plaats	☐	☐	☐
4. Oversteken op een kruispunt	☐	☐	☐
5. Oversteken tussen geparkeerde auto's	☐	☐	☐
6. Veilig algemeen verkeersgedrag	☐	☐	☐

Eindbeoordeling

Geslaagd!
 Nog een beetje oefenen.

